

ภาคผนวก 9

สิ่งที่ไฟโลสอน, และทำไมจึงไม่สามารถนำมาใช้สนับสนุน ความเชื่อในตรีเอกานุภาพได้

ภาคผนวกนี้ต่อเนื่องมาจากการพิเคราะห์ของเราที่เริ่มต้นในบทที่ 3 เกี่ยวกับไฟโลและคำสอนของเขา เนื่องจากค่อนข้างจะมีรายละเอียด ดังนั้นผู้อ่านบางคนอาจต้องการข้ามไป ภาคผนวกนี้ประกอบด้วยสองส่วน ส่วนแรกชี้ให้เห็นถึงข้อเท็จจริงที่ว่า บรรดานักวิชาการที่เชี่ยวชาญเรื่องไฟโล ต่างก็ทราบว่าเป็น *logos* (โลกอส) ของไฟโลไม่ใช่บุคคลจริง นี่จึงยังไม่ต้องพูดถึงบุคคลที่เป็นพระเจ้าเลย ดังนั้นจึงไม่มีหลักฐานสำหรับการใช้ *logos* ของไฟโลตามความเชื่อในตรีเอกานุภาพในการตีความ “พระวาตะ” ในคำขึ้นต้นของยอห์น

ส่วนที่สองจะเป็นการรวบรวมคำกล่าวของไฟโลเองเกี่ยวกับ *logos* (“พระวาตะ” หรือ “พระวจนะ”) คำกล่าวเหล่านี้แสดงให้เห็นสิ่งที่ไฟโลหมายถึงจริงๆ เกี่ยวกับ *logos* และแสดงให้เห็นว่า *logos* ของเขา ซึ่งบางครั้งเรียกว่า “พระเจ้าองค์ที่สอง” นั้นไม่ใช่บุคคลจริง ๆ นี่จึงยังไม่ต้องพูดถึงบุคคลที่เป็นพระเจ้าเลย ดังนั้น *logos* ของไฟโลจึงไม่ได้ช่วยการตีความ “พระวาตะ” ของความเชื่อในตรีเอกานุภาพ ในคำขึ้นต้นของยอห์น

Logos ที่ไฟโลหมายถึง

ก่อนหน้าที่เราได้พูดถึง *คู่มือสรุปงานเขียนของไฟโล* ของเคนเน็ธ เชนค¹ ในหน้า 58-62 เชนคอธิบายในเจ็ดประเด็น ภายใต้เจ็ดหัวข้อในสิ่งที่ไฟโลหมายถึง *logos* ต่อไปนี้คือเจ็ดหัวข้อที่อ้างอิงแบบคำต่อคำ

1. *logos* เป็นอานุภาพของคำสั่งของพระเจ้าในโลก
2. *logos* เป็นรูปเหมือน²ของพระเจ้า
3. *logos* เป็นเครื่องมือในการสร้าง
4. *logos* เป็นที่บรรจบของโลกแห่งความคิดเห็น

¹ Kenneth Schenck's *A Brief Guide to Philo*

² หรือ “รูปจำลอง” หรือพระคัมภีร์ภาษาไทยฉบับต่างๆ แปลว่า “พระฉาย” หรือ “พระฉายา” ของพระเจ้า (ผู้แปล)

5. *logos* เป็นตัวเชื่อม/อุปกรณ์ของการสร้าง
6. *logos* เป็นสิ่งนำทางจิตวิญญาณไปถึงพระเจ้า
7. *logos*: เป็นพระเจ้าองค์ที่สอง?

หกข้อแรกไม่ได้มีประโยชน์โดยตรงกับการตีความยอห์น 1:1 ของความเชื่อในตรีเอกานุภาพ แม้ว่าจะมีความเกี่ยวข้องกันบ้าง มีเฉพาะข้อที่ 7 ที่เสนอสิ่งที่อาจเป็นประโยชน์ เครื่องหมายคำถามในข้อที่ 7 เป็นของเซนต์ แล้วเขาพูดอะไรในข้อที่ 7 เกี่ยวกับ “พระเจ้าองค์ที่สอง” หรือ? เดียวเราจะอ้างอิงการพิเคราะห์ของเขาเต็มรูปแบบในข้อที่ 7 (เว้นไม่กี่ประโยคท้ายๆ เนื่องจากลักษณะทางเทคนิค) จากคำอธิบายของเซนต์เกี่ยวกับ *logos* ที่ไฟโลหมายถึง เราจะเห็นว่าไฟโลไม่ได้เสนออะไรที่เป็นประโยชน์กับความเชื่อในตรีเอกานุภาพ แต่ความจริงแล้วข้อเสนอของไฟโลสามารถใช้ต่อต้านการใช้ตามความเชื่อในตรีเอกานุภาพมากกว่า

[เริ่มต้นข้อเจ็ดของเซนต์ (หน้า 61-62)]

ไฟโลสามารถกล่าวถึง *logos* ไว้ค่อนข้างน่าตกใจว่าเป็น “พระเจ้าองค์ที่สอง”

“เราคือพระเจ้าองค์นั้น³ที่ปรากฏกับเจ้าในที่ประทับของพระเจ้า” [ปฐมกาล 31:13] ... จงตรวจ สอบอย่างถี่ถ้วนว่ามีพระเจ้าสององค์ในสิ่งที่กล่าวไว้ ... เพราะในความจริงแล้ว พระเจ้าทรงเป็นหนึ่งเดียวถึงแม้ว่าจะมีมากมายหลายองค์ที่คนทั้งหลายเรียกอย่างไม่ถูกต้องว่า “พระเจ้า มากมาย”⁴ ดังนั้นคำอันศักดิ์สิทธิ์ [*logos*] ในกรณีนี้ได้เปิดเผยว่า ใครเป็นพระเจ้าที่แท้จริงทางคำนำหน้านามเหล่านั้น มีกล่าวไว้ในที่เดียวกันว่า “เราคือพระเจ้าองค์นั้น” แต่ในอีกกรณีหนึ่งบ่งชี้ผู้หนึ่งที่เราไม่ควรเรียกว่าพระเจ้าโดยเว้นคำนำหน้านาม คือที่ “พระองค์ผู้หนึ่งที่ปรากฏกับเจ้าในที่ประทับ” ไม่ใช่ “ของพระเจ้าองค์นั้น” แต่มีเพียงแค่ “ของพระเจ้า”⁵ ตรงนี้เรียกพระวาจา [*logos*] ที่เก่าแก่ที่สุดของพระเจ้าว่า “พระเจ้า”⁶ (Somn. 1: 227-230)

ในข้อความตอนนี้ ไฟโลพูดถึงความผิดพลาดหลายอย่างของเจ้าผู้ครองและตัวแทนของพระเจ้า คือ the *logos* สำหรับเขา ผู้ที่ไม่มีสติปัญญาจะไม่สามารถเข้าใจพระเจ้าได้โดยที่ไม่มีการรับรู้บ้างว่า พระองค์มีร่างกายและเป็นเหมือนมนุษย์ทั้งหลาย คนเหล่านี้เข้าใจพระเจ้าโดยทางที่พระองค์มีร่างกายและเป็นเหมือนมนุษย์ทั้งหลาย คนเหล่านี้เข้าใจพระเจ้าโดยทางทูตสวรรค์หรือผู้สื่อสารของพระองค์ โดยทางพระวาจา (*logos*) ของพระองค์

³ “I am the God who appeared to you in the place of god”

⁴ 1 โครินธ์ 8:4-5 เรารู้ว่ารูปเคารพนั้นไม่มีความหมายอะไรในโลกนี้และมีพระเจ้าแต่เพียงองค์เดียวเท่านั้น เพราะถึงแม้ว่าจะมีสิ่งที่เรียกว่าพระเจ้ามากมาย (มี “พระ” และ “เจ้า” มากมาย) ไม่ว่าในสวรรค์หรือบนแผ่นดินโลก (ฉบับอมตธรรมร่วมสมัย)

⁵ “of the God”; “of god”

⁶ “god”

ความแตกต่างระหว่างพระเจ้า ผู้ซึ่งแก่นแท้ของพระองค์นั้นไม่อาจหยั่งรู้ได้ กับ logos นี้ มีความสำคัญสำหรับฟีโล เมื่อเขากำลังพูดอย่างไม่แน่ชัดนั้น เขาสามารถพูดถึง logos เหมือนกับว่ามันเป็นเพียงเหตุผลในการกระทำของพระเจ้า (เช่น Opif 36) แต่เมื่อเขากำลังพูดในแบบปรัชญาเชิงเทคนิค เขาแสดงให้เห็นความแตกต่างที่สำคัญระหว่างพระเจ้ากับเหตุผลของพระองค์ (logos)

กับหัวหน้าผู้สื่อสารหลักของพระองค์ [=หัวหน้าทูตสวรรค์] และวาตะที่เก่าแก่ที่สุด [logos] พระบิดาผู้ทรงให้กำเนิดแก่ทุกสิ่ง ได้ประทานของประทานพิเศษเพื่อจะยึดตามขอบเขตและแยกสิ่งที่มีขึ้นจากผู้ที่ได้สร้างขึ้น และ logos เดียวกันนี้เป็นผู้อ่อนนวยอย่างแน่วแน่ต่อสิ่งที่เป็นอมตะ เพื่อสิ่งที่ต้องตายที่แปรปรวน และเป็นทูตของผู้ปกครองเรื่องนี้ และเขาชื่นชมยินดีในของประทานและบอกเราถึงเรื่องราวทั้งหมดด้วยความภาคภูมิใจเมื่อเขาพูดว่า “ข้าพเจ้ายืนอยู่ตรงกลางระหว่างองค์ผู้เป็นเจ้าของท่าน” ไม่ได้ถูกสร้างให้เหมือนพระเจ้าและไม่ได้ถูกสร้างให้เหมือนท่าน ข้าพเจ้าอยู่ระหว่างสุดขั้วเหล่านี้ (Her. 205-206)

ในข้อความตอนนี้ ฟีโลจัดให้ logos อยู่ในฝั่งที่ถูกสร้างขึ้นของการสร้าง ในท้ายที่สุด การเปรียบเทียบของฟีโลกับคำสอนสืบทอดที่ยึดหลักปรัชญานั้น เขาชี้ให้เราเห็น logos ว่าเป็นสิ่งที่มีอยู่อย่างเป็นอิสระจากพระเจ้า แต่เราไม่ควรเข้าใจว่านั่นเป็นบุคคลเช่นกัน

[เว้น 7 ประโยค]

เพราะสำหรับฟีโลแล้ว การรวมเข้าเป็นองค์เดียวเป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่างจากพระเจ้า ดูเหมือนว่าเราจะต้องถือว่า logos มีตัวตน แม้ว่าจะไม่ใช่บุคคลโดยเฉพาะก็ตาม

[จบการพิเคราะห์ของเซ็งค์]

บทความในเชิงวิชาการชื่อ “ฟีโล, ยูเดียส” ของสารานุกรมพระคัมภีร์ฉบับอินเตอร์เนชันแนลสแตนดาร์ด⁷ กล่าวว่า ความสับสนในภาษาของฟีโลทำให้เกิดคำเช่น “พระเจ้าองค์ที่สอง” ที่มักจะเข้าใจผิด

ดังนั้น ในขณะที่ฟีโลคิดในมุมมองทางวัฒนธรรม ที่คล้ายกับลักษณะของผู้เขียนพระกิตติคุณเล่มที่สี่ มีความแตกต่างอย่างมากมายสองประการที่ส่งผลต่อหลักคำสอนของเขา แต่ในอีกมุมมองหนึ่ง มันเกี่ยวกับความคิด ไม่ใช่หลักจรรยาส่วนบุคคล แต่ในอีกมุมมองหนึ่ง มันก็ลึกลับอย่างสิ้นเชิงที่จะกำหนดสถานะของผู้ใกล้เคียงของเขา [the Logos] ในตัวมันเอง ซึ่งไม่แน่นอนในลักษณะที่แสดงให้เห็นว่าความคิดนั้นคลุมเครือและสับสนจริง ๆ ...

⁷ “Philo, Judaeus”, ISBE (International Standard Bible Encyclopedia)

[ความคิดของไฟโลเป็น] การผสมผสานที่แปลกของปรัชญาและศาสนา ของหลักการให้เหตุผลและหลักธรรมทางศาสนา ของหลักการใช้ปัญญาแบบกรีกอย่างชัดเจนและความเชื่อเรื่องลึกลับทางศาสนาที่มีต้นของชาวตะวันออก (ตะวันออกกลาง) ที่เลอะเลือน

ต่อไปนี้เป็นคำกล่าวเกี่ยวกับไฟโลโดยยูซีเปียสแห่งซีเซเรีย⁸ โดยมีคำอธิบายของผมอยู่ในวงเล็บ ที่รวมคำกล่าวนี้ก็เพื่อแสดงให้เห็นว่า แม้แต่คริสตจักรในยุคแรก ไฟโลก็เป็นที่ยอมรับในฐานะชาวยิวผู้เคร่งครัดในศาสนาที่เชื่อในพระเจ้าเพียงองค์เดียว

ผมจะเสนอบุคคลผู้หนึ่ง [ไฟโล] ซึ่งเป็นชาวฮีบรู ที่เป็นผู้แปลความหมายของพระคัมภีร์ให้คุณ เขาเป็นผู้ที่รับการถ่ายทอดความรู้ที่ถูกต้องที่สุดเกี่ยวกับธรรมเนียมและกฎหมายสำหรับพลเมืองจากบิดาของเขา และได้เรียนรู้หลักคำสอนที่มีอยู่ในนั้นจากบรรดาครูที่มีความรู้ ครูผู้หนึ่งคือไฟโล ให้เราฟังเขา และพิจารณาว่าเขาแปลความพระวจนะของพระเจ้าอย่างไร

แล้วเหตุใดเขาจึงใช้ถ้อยคำว่า “เราสร้างมนุษย์ขึ้น ตามรูปเหมือน⁹ของพระเจ้า” ราวกับว่าเขากำลังพูดถึง [รูปเหมือนของ] พระเจ้าองค์อื่น และไม่ได้ [กำลังพูด] ถึงการสร้าง [มนุษย์] ให้เหมือนพระองค์เอง? ถ้อยคำนี้ถูกใช้ด้วยความมั่งคั่งและสติปัญญาที่ยอดเยี่ยม เพราะมันเป็นไปได้ที่สิ่งใดที่ต้องตาย [เช่น มนุษย์] จะถูกสร้างให้เหมือนพระเจ้าผู้สูงสุด ผู้เป็นพระบิดาของจักรวาล มีแต่อาจถูกสร้างให้เหมือนพระเจ้าองค์ที่สอง ซึ่งเป็นพระวาทะของอีกองค์หนึ่งเท่านั้น [เช่น พระวาทะของพระเจ้า] ...

นี่คือสิ่งที่ผมต้องการจะอ้างอิงจากหนังสือเล่มแรกเกี่ยวกับคำถามและคำตอบของไฟโล (ยูซีเปียส, *เรื่องพลังอำนาจของพระเจ้า*, ส่วน I, P.E. 7.21.336b -337a, แปลโดย ซี ดี ยอนซ์¹⁰)

วงวิชาการก็รู้ว่า Logos ของไฟโลไม่ใช่บุคคล

ข้อความที่ตัดตอนมาต่อไปนี้เป็นจาก *สารานุกรมคาทอลิก* กล่าวว่า (i) Logos ของไฟโลเป็นตัวกลางระหว่างพระเจ้ากับโลก; (ii) ไฟโลเรียก Logos ว่า “พระเจ้า” ในสามแห่ง; (iii) ไฟโลกล่าวว่าคำว่า “พระเจ้า” ดังที่ใช้กับ Logos นั้นมักถูกเข้าใจผิด; (iv) ไฟโลไม่ถือว่า Logos เป็นบุคคล แต่เป็นแนว คิดและพลังอำนาจ

... Logos เป็นตัวกลางระหว่างพระเจ้าและโลก; ที่พระเจ้าได้ใช้สร้างโลกและควบคุมมัน อีกทั้งโดย Logos นี้ มนุษย์ก็รู้จักพระเจ้าและอธิษฐานกับพระองค์ (“De Cherub”, 125; “Quis rerum divin. haeres sit”, 205-06) ในสามตอนนั้น Logos ถูกเรียกว่าพระเจ้า (“Leg. Alleg”, III, 207; “De Somniis”, I, 229; “In Gen.”, II, 62, อ้างโดยยูซีเปียส, “Praep. Ev.”, VII, 13); แต่ตามที่ไฟโลเองอธิบายหนึ่งในข้อความเหล่านี้ (*De Somniis*) มันเป็นชื่อเรียกที่ไม่เหมาะสมและใช้อย่างไม่ถูกต้อง และเขาใช้มันก็เพราะเขาถูกชักนำโดยคัมภีร์ศาสนาที่เขาให้ข้อคิดเห็น ยิ่งกว่านั้น ไฟโลไม่ได้ถือว่า Logos เป็นบุคคล มันเป็นแนวคิด เป็นพลัง

⁸ Eusebius of Caesarea

⁹ หรือ “ตามพระฉายาของพระเจ้า” (ผู้แปล)

¹⁰ Eusebius, *On Providence*; C.D. Yonge

อำนาจ และแม้บางครั้งจะถูกเข้าใจว่าเหมือนกับทูตสวรรค์ของพระคัมภีร์ นี่เป็นการทำให้มีตัวตนที่เป็นเชิงสัญลักษณ์ (สารานุกรมคาทอลิก “The Logos”)

สารานุกรมพระคัมภีร์ฉบับอินเตอร์เนชันแนลแอสแตนด์ดาร์ด และสารานุกรมยูเดคา ผู้เชี่ยวชาญอีกสองแห่งที่เห็นพ้องกับสารานุกรมคาทอลิก¹¹ว่า *logos* ของไฟโลไม่ใช้บุคคล ให้ดูข้อความที่ตัดตอนมาที่ข้อต่อไป นี้ โดยข้อสุดท้ายที่แสดงให้เห็นว่า *logos* ของไฟโลไม่ใช้บุคคล แม้ว่าจะมีการอธิบายถึง *logos* ของกลุ่มนอสติคในยุคแรกว่า “มีตัวตน”¹² (เทียบเท่าใกล้เคียงกับ “บุคคล”) ในข้อความที่ตัดตอนมาต่อไปนี้ มีตัวอักษรเอน

ไฟโลใช้คำ *logos* หรือ *logos* อันศักดิ์สิทธิ์กับพระคัมภีร์เอง นั่นก็คือบทบัญญัติ ตามความเห็นของไฟโลแล้ว *logos* ไม่ได้เป็นบุคคล และไม่ได้เป็นตัวกลางระหว่างพระเจ้ากับมนุษย์ แม้จะถูกเข้าใจว่าคล้ายกันกับทูตสวรรค์ของพระเจ้าในพระคัมภีร์ (Mig. 174, ฯลฯ) แต่บางครั้งก็เหมือนกับปัญญามากกว่า (ILA 65, ฯลฯ) เนื่องจากเป็นถ้อยคำที่ครอบคลุมมากที่สุดของความคิดและความคิดเห็นของพระเจ้า ซึ่งในทางกลับกันจะคล้ายกับบทบัญญัติหรือโอตราห์ (สารานุกรมยูเดคา, พิมพ์ครั้งที่ 2, เล่ม 13, หน้า 174-175)

เรื่องปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของพระเจ้าที่สมบูรณ์แบบกับโลกที่ไม่สมบูรณ์แบบนั้น ไฟโลได้เสนอลำดับของลูกโซ่สาเหตุ ซึ่งสาเหตุหลัก ๆ คือ Logos ที่อธิบายไว้หลากหลายว่าเป็นพระวจนะของพระเจ้า โดยเป็นการสำแดงสูงสุดในการดำเนินการของพระเจ้า และเป็นข้อบัญญัติทางคุณธรรม (สารานุกรมยูเดคา, พิมพ์ครั้งที่ 2, เล่ม 13, หน้า 88)

หลังจากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ Logos ของเขาได้เปลี่ยนตัวเองให้เป็นกลุ่มความคิดของพระเจ้า และเป็นที่ยอมรับว่า ไม่ได้เป็นบุคคล แต่เป็นความคิดของพระเจ้า ซึ่งจะแสดงออกตามลำดับเหตุผลของจักรวาลที่มองเห็นได้ (สารานุกรม ISBE, “Logos,” ส่วนที่ 3, หัวข้อย่อย “ไฟโล”)

บางคำอธิบายของความเชื่อแบบนอสติคที่หลักคำสอนบอกถึงตัวตนที่เป็น *logos* จะระบุช่วงเวลาต้นกำเนิดของความเชื่อแบบนอสติคก่อนยอห์น (สารานุกรมยูเดคา, พิมพ์ครั้งที่ 2, เล่ม 13, หน้า 175)

คำพูดของไฟโลเอง

ส่วนที่เหลือของภาคผนวกนี้ประกอบด้วยคำอ้างอิงโดยตรงของไฟโลในหัวข้อต่าง ๆ ซึ่งนำมาจากงานเขียนของไฟโล เป็นคำแปลงานเขียนของไฟโลโดย ซี ดี ยอนซ์¹³ ต้นฉบับของหนังสือเล่มนี้ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติ ได้ถูกตีพิมพ์ซ้ำในปี 1993 โดยสำนักพิมพ์เฮ็นดริคสัน¹⁴ ข้อพระคัมภีร์ในวงเล็บใส่โดยยอนซ์ และไม่ได้เป็นส่วนของถ้อยคำดั้งเดิมของไฟโล

¹¹ ISBE; *Encyclopedia Judaica*; *Catholic Encyclopedia*

¹² hypostasis

¹³ *The Works of Philo*; C.D. Yonge

¹⁴ Hendrickson Publishers

คำอ้างอิงถูกจัดกลุ่มในสามหัวข้อเพื่อแสดงให้เห็นว่าไฟโล (i) เชื่อในพระเจ้าองค์เดียวและเพียงองค์เดียวเท่านั้น; (ii) ไม่เชื่อว่า Logos ของพระเจ้าจะเป็นบุคคลที่เป็นพระเจ้าที่แท้จริง; (iii) พูดถึง “พระเจ้าองค์ที่สอง” ว่าเป็นคำพูด ความคิด หรือความตั้งใจที่มาจากผู้ที่เป็นพระเจ้า สำหรับผู้ที่ไม่ต้องการอ่านคำอ้างอิงทั้งหมด ต่อไปนี้จะเป็นสามคำอ้างอิงแทนที่จะให้เห็นถึงประเด็นแสดงตัวอย่าง (i), (ii) และ (iii) ตามลำดับ (จงสังเกตคำที่เป็นตัวหนา)

“ดังนั้นจะต้องมีผู้ปกครองและเจ้านายในจักรวาลด้วย และพระองค์จะต้องเป็นผู้ปกครองและเจ้านายที่แท้จริง เป็นพระเจ้าองค์เดียว ผู้ที่จะถูกพูดถึงว่า ‘สิ่งทั้งปวงเป็นของพระองค์’” *เรื่องคานินและการเกิดของเขา*,¹⁵ ตอนที่ 2, XXIV (77)

“พระเจ้าถูกแสดงให้เห็นในพระคัมภีร์อีกตอนหนึ่งว่า ‘อับราฮัมรักหากฎเกณฑ์ทั้งหมดของเรา’ [ปฐมกาล 26:5] และบทบัญญัติก็ไม่ใช่อะไรอื่น แต่เป็นพระคำของพระเจ้าที่กำชับให้รู้ว่าอะไรถูก และห้ามในสิ่งที่ไม่ถูก ดังที่เขาเป็นพยานเมื่อเขากล่าวว่า ‘เขาได้รับธรรมบัญญัติจากถ้อยคำของพระองค์’ [เฉลยธรรมบัญญัติ 33:4] ดังนั้นหากถ้อยคำ (Logos) ของพระเจ้าคือบทบัญญัติ และหากคนชอบธรรมทำตามบทบัญญัติแล้ว ก็แน่นอนว่า เขาจะประพฤติตามพระคำของพระเจ้าด้วย” *เรื่องการย้ายถิ่นฐานของอับราฮัม*,¹⁶ XXIII (130)

“ทำไมเขาจึงพูดราวกับว่าเป็นพระเจ้าอื่น โดยพูดว่า พระองค์ทรงสร้างมนุษย์ตามพระฉายาของพระเจ้า และไม่ได้พูดว่าพระองค์ทรงสร้างมนุษย์ตามพระฉายาของพระองค์เอง? (ปฐมกาล 9:6) ประโยคที่เป็นปริศยานี้ตรัสโดยพระเจ้าไว้อย่างเหมาะสมและไม่มีความเท็จใด ๆ เพราะไม่มีสิ่งใดที่ต้องตายจะถูกสร้างขึ้นให้เหมือนกับพระบิดาผู้สูงสุดของจักรวาล จะมีก็แต่ตามรูปแบบของพระเจ้าองค์ที่สอง ผู้เป็นพระวาตะของพระเจ้าสูงสุดเท่านั้น; เนื่องจากเป็นสิ่งเหมาะสมที่จิตวิญญาณซึ่งสามารถคิดอย่างมีเหตุผลของมนุษย์ ควรมีลักษณะของพระวาตะของพระเจ้า เนื่องจากในพระวาตะแรกของพระองค์นั้น พระเจ้าทรงอยู่เหนือธรรมชาติที่มีเหตุผลที่เป็นไปได้มากที่สุด แต่พระองค์ผู้ที่อยู่เหนือพระวาตะก็ดำรงตำแหน่งของพระองค์ในความเหนือกว่าที่ดีกว่าและเป็นเอกเทศที่สุด และสรรพสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นจะสามารถแสดงความเหมือนพระองค์ให้เห็นในตัวเองได้อย่างไร?” *คำถามและคำตอบเกี่ยวกับปฐมกาล*,¹⁷ II (62)

ข้อความอ้างอิงทั้งสามนี้แสดงให้เห็นว่า ความเชื่อในตรีเอกานุภาพไม่มีรากฐานกับมุมมองที่ยอห์นได้รับแรงดลใจจาก *logos* ของไฟโลในการใช้ *logos* (“พระวาตะ”) ในยอห์น 1:1 เพื่อเป็นการอ้างอิงถึงพระเจ้าองค์ที่สองคือพระเยซูคริสต์ ในทางตรงกันข้าม เมื่อไฟโลพูดถึง “วาตะของพระเจ้า” มักหมายถึงถ้อยคำหรือคำสอนที่ออกมาจากพระเจ้า ตัวอย่างเช่น ข้อความอ้างอิงที่สองข้างต้นกล่าวว่า “พระวาตะของพระเจ้าก็คือบทบัญญัติ” นั้น ไม่ได้หมายถึงบุคคลที่เป็นพระเจ้าผู้ที่เรียกว่า “พระวาตะ”

¹⁵ *Of Cain and his Birth*

¹⁶ *On the Migration of Abraham*

¹⁷ *Questions and Answers on Genesis*

สำหรับผู้ที่ต้องการอ่านคำอ้างอิงของไฟโลมากขึ้น เราได้รวมคำกล่าวเพิ่มเติมจากไฟโลในสามตอนต่อไปนี้ซึ่งสอดคล้องกับสามหมวดหมู่เหมือนกับ (i), (ii), (iii) ที่กล่าวถึงแล้ว

1. ความเชื่อว่าพระเจ้ามีเพียงองค์เดียวของไฟโล และความเชื่อในพระเจ้าว่าเป็นพระผู้สร้างเพียงผู้เดียว

“ดังนั้นพระเจ้าจึงทรงดำรงอยู่ตามความเป็นหนึ่งเดียวและเอกภาพ หรือเราควรพูดว่า ความเป็นหนึ่งเดียวนั้นดำรงอยู่ตามพระเจ้าองค์เดียว เพราะจำนวนทั้งหมดนั้นล่าช้ากว่าโลก เช่นเดียวกับเวลา แต่พระเจ้ามีอายุมากกว่าโลกและเป็นผู้สร้างของโลก” *การตีความเชิงเปรียบเทียบ*¹⁸ II, I (3) (หน้า 63)

“นั่นบอกผมว่า ในพระเจ้าองค์เดียวที่เที่ยงแท้และทรงพระชนม์อยู่นั้น มีพลังอำนาจสูงสุดและสำคัญที่สุดสองอย่างคือ ความดีและสิทธิอำนาจ และโดยความดีของพระองค์นั้นพระองค์ได้ทรงสร้างทุกสิ่ง และโดยอำนาจของพระองค์นั้นพระองค์ทรงปกครองทุกสิ่งที่พระองค์ได้ทรงสร้างขึ้น” *เหล่าเชรูบิม*¹⁹ ตอนที่ 1, IX (27) (หน้า 120)

“ดังนั้นจะต้องมีผู้ปกครองและเจ้านายในจักรวาลด้วย และพระองค์จะต้องเป็นผู้ปกครองและเจ้านายที่แท้จริง ผู้เป็นพระเจ้าองค์เดียว ผู้ที่สมควรจะพูดถึงว่า ‘ทุกสิ่งเป็นของพระองค์’” *เรื่องคานินและการเกิดของเขา*²⁰ ตอนที่ 2, XXIV (77) (หน้า 129)

“ดังนั้น เมื่อจิตวิญญาณที่รักพระเจ้า พยายามที่จะรู้ว่าพระเจ้าองค์เดียวผู้ทรงพระชนม์อยู่นั้นคืออะไร ตามเนื้อแท้ของพระองค์ มันเป็นการให้ความสนใจในประเด็นของการสืบค้นที่คลุมเครือและมีตม่น ซึ่งประโยชน์มากที่สุดที่เกิดขึ้นคือการเข้าใจว่าตามเนื้อแท้ของพระองค์แล้ว สิ่งมีชีวิตใด ๆ ก็ตามไม่สามารถจะเข้าใจพระเจ้าได้อย่างสมบูรณ์ และต้องตระหนักด้วยว่า จะไม่สามารถมองเห็นพระองค์ได้” *ลูกหลานของคานินและการถูกเนรเทศของเขา*,²¹ V (14) (หน้า 186)

“เขา [อับราฮัม] ถูกมอบหมายมาเป็นผู้รับใช้พระเจ้าเพียงองค์เดียว และทำให้ทางชีวิตทั้งชีวิตของเขาเป็นทางตรง โดยใช้ความจริงแท้คือทางหลวง เป็นทางของกษัตริย์เพียงองค์เดียวผู้ปกครองทุกสิ่ง” *เกี่ยวกับมนุษย์ยักษ์*²² XIV (64) (หน้า 216)

“...พระเจ้าองค์เดียวผู้ทรงรอบรู้” *เกี่ยวกับงานชาวไร่ของโนอาห์*,²³ IX (38) (หน้า 264)

¹⁸ *Allegorical Interpretation*

¹⁹ *The Cherubim*

²⁰ *Of Cain and his Birth*

²¹ *On the Posterity of Cain and his Exile*

²² *On the Giants*

²³ *Concerning Noah's Work as a Planter*

“เพราะการได้ยินไม่ใช่การมีเวลาว่างที่จะให้ความสนใจกับอะไรก็ได้ เว้นเสียแต่จะให้ความสนใจกับคำพูดนั้นเพียงอย่างเดียว ซึ่งระบุถึงคุณธรรมของพระเจ้าองค์เดียวและเพียงองค์เดียวในลักษณะที่เหมาะสม” *การเทียบเคียงด้วยการศึกษาเบื้องต้น*,²⁴ XX (113) (หน้า 419)

“ในเรื่องนี้ ผมเข้าใจว่า เมื่อโมเสสกำลังพูดในเชิงปรัชญาเกี่ยวกับการสร้างโลก ในขณะที่เขาอธิบายถึงสิ่งอื่นว่าได้ถูกสร้างโดยพระเจ้าเพียงลำพัง เขากล่าวว่ามนุษย์เพียงลำพังได้ถูกพระองค์สร้างร่วมกับผู้ช่วยอื่น ๆ เพราะโมเสสกล่าวว่า ‘พระเจ้าตรัสว่า ให้เราสร้างมนุษย์ตามฉายาของเรา’ คำพูดว่า ‘ให้เราสร้าง’ กำลังบ่งชี้ถึงผู้สร้างที่มีมากกว่าหนึ่ง

“ดังนั้น ในที่นี้พระบิดากำลังสนทนากับพลังอำนาจของพระองค์เอง ซึ่งพระองค์ได้ทรงมอบหมายงานให้สร้างส่วนที่ต้องตายของจิตวิญญาณของเรา กระทำโดยเลียนแบบความชั่วของพระองค์เอง ขณะที่พระองค์กำลังทรงสร้างส่วนที่มีเหตุผลภายในตัวเรา โดยคิดว่าถูกต้องที่ส่วนสำคัญภายในจิตวิญญาณควรเป็นผลงานของผู้ปกครองทุกสิ่ง แต่ส่วนที่จะต้องอยู่ใต้บัญชานั้นควรทำโดยผู้ที่อยู่ภายใต้พระองค์

“และพระองค์ทรงสร้างเราจากพลังอำนาจซึ่งอยู่ใต้บัญชาของพระองค์ ไม่ใช่เพียงเพราะเหตุผลที่กล่าวไปแล้วเท่านั้น แต่ยังเพราะลำพังวิญญาณของมนุษย์ถูกกำหนดให้รับความคิดเกี่ยวกับความดีและความชั่ว และให้เลือกหนึ่งในสองอย่างนั้น เพราะไม่สามารถจะรับเอาทั้งสองอย่างได้ ดังนั้นพระองค์จึงดำริว่า จำเป็นจะต้องมอบหมายบ่อเกิดแห่งความชั่วให้กับคนงานอื่นมากกว่าที่จะเป็นพระองค์เอง แต่จะทรงสงวนพงศ์พันธุ์แห่งความดีไว้สำหรับพระองค์เองแต่ผู้เดียว

“เรื่องที่หลังจากโมเสสได้กล่าวคำตรัสนี้จากพระโอษฐ์ของพระเจ้าไปแล้วว่า ‘ให้เราสร้างมนุษย์’ ราวกับว่ากำลังตรัสกับหลาย ๆ คน ราวกับว่าพระองค์กำลังตรัสถึงเพียงพระองค์เดียวว่า ‘พระเจ้าทรงสร้างมนุษย์’ เพราะแท้จริงแล้ว พระเจ้าองค์เดียวเท่านั้นทรงเป็นผู้สร้างเพียงผู้เดียวของมนุษย์ที่แท้จริง ผู้ซึ่งมีพระทัยบริสุทธิ์ที่สุด แต่มีคนงานมากกว่าหนึ่งที่เป็นผู้สร้างสิ่งที่เรียกว่ามนุษย์ ที่ประกอบด้วยการสัมผัสรับรู้ภายนอกด้วยเหตุนี้ จึงมีการพูดถึงมนุษย์ที่แท้จริงโดยเฉพาะ ด้วยคำนำหน้านามที่ชี้เฉพาะ เพราะสิ่งที่โมเสสพูดก็คือ “พระเจ้าองค์นั้นทรงสร้างมนุษย์คนนั้นขึ้นมา”²⁵ กล่าวคือ พระองค์ทำให้เหตุผลนั้นสูญพันธุ์และไม่มีการเพิ่มเติมทั้งสิ้น แต่เขาพูดถึงมนุษย์โดยทั่วไปโดยไม่เพิ่มคำนำหน้านามที่ชี้เฉพาะ เพราะคำกล่าวที่ว่า “ให้เราสร้างมนุษย์” แสดงให้เห็นว่าเขาหมายถึงการถูกประกอบไปด้วยสภาวะที่ไร้เหตุผลและมีเหตุผล *เกี่ยวกับการหนีและการค้นหา*,²⁶ XIII (68) ถึง XIV (72) (หน้า 435)

“[พระเจ้า ด้วย ‘กฎหมายอันศักดิ์สิทธิ์ของพระองค์’ คือบทบัญญัติ] ได้เชื้อเชิญมวลมนุษย์ให้ถวายเกียรติพระเจ้าผู้เที่ยงแท้และทรงพระชนม์อยู่ จริง ๆ แล้วไม่ใช่ว่าตัวพระองค์เองจำเป็นต้องได้รับการถวายเกียรติ เพราะการที่พระองค์ทรงมีทุกอย่างเพียงพอสำหรับพระองค์เอง พระองค์จึงไม่ต้องการใครอีก แต่พระองค์ได้ทรงทำเช่นนั้น เพราะพระองค์ทรงประสงค์จะนำเผ่าพันธุ์ของมวลมนุษย์ ที่ก่อนนี้เร่ร่อนอยู่ในทะเลทรายที่ไร้หนทาง ไปสู่ถนนที่พวกเขาจะไม่หลงทาง ดังนั้นโดยการติดตามธรรมชาติ ก็อาจพบสิ่งที่ดีที่สุดและการลง

²⁴ *On Mating with the Preliminary Studies*

²⁵ ‘The God made the man;’

²⁶ Philo: *On Flight and Finding*

เอยของทุกสิ่ง นั่นคือความรู้เกี่ยวกับพระเจ้าผู้เที่ยงแท้และทรงพระชนม์อยู่ ผู้ทรงมีความสมบูรณ์แบบอันดับแรกและที่สุดของบรรดาสິงดีทั้งปวง ซึ่งพระพรพิเศษทั้งสิ้นจะถูกเทลงบนโลกจากพระองค์ผู้เป็นบ่อน้ำพุ” *บัญญัติสิบประการตามพระคัมภีร์*,²⁷ XVI (81) (หน้า 692)

“และมีพวกต่างชาติบางคนที่ไม่ได้ให้ความสนใจกับการถวายเกียรติแด่พระเจ้าเพียงองค์เดียว จึงสมควรถูกลงโทษด้วยการลงโทษที่รุนแรงที่สุด ที่ได้ละทิ้งการจำแนกประเภทที่สำคัญที่สุด นั่นคือความยำเกรงและความบริสุทธิ์ และได้เลือกความมืดมากกว่าเลือกความสว่างที่เจิดจ้าที่สุด” *บทบัญญัติพิเศษ*,²⁸ I, IX (54) (หน้า 710)

“...ผู้เป็นเจ้าของครองโลกแต่เพียงผู้เดียว” *เกี่ยวกับชีวิตของโมเสส*,²⁹ I, LI (284) (หน้า 641)

“พระเจ้าเพียงองค์เดียวและทรงพระชนม์อยู่อย่างแท้จริง” *บทบัญญัติพิเศษ*, I, LVII (313) (หน้า 743)

“พระเจ้าองค์เดียวและทรงพระชนม์อยู่อย่างแท้จริง” *บทบัญญัติพิเศษ*, I, LX (331) (หน้า 745)

“พระเจ้าเพียงองค์เดียวที่เที่ยงแท้และทรงพระชนม์อยู่เพียงผู้เดียว” *บทบัญญัติพิเศษ*, II, XLVI (255) (หน้า 780)

“พระเจ้าองค์เดียวที่เที่ยงแท้และทรงพระชนม์อยู่” *บทบัญญัติพิเศษ*, III, XXII (125) (หน้า 798)

“พระเจ้าที่เที่ยงแท้และทรงพระชนม์อยู่เพียงองค์เดียว ผู้เป็นพระผู้สร้างและพระบิดาของจักรวาล?” *เกี่ยวกับคุณธรรม*, X (64) (หน้า 850)

“ผู้ปกครองที่เที่ยงแท้และเพียงผู้เดียว องค์บริสุทธิ์ที่สุด” *เกี่ยวกับคุณธรรม*, XX (123) (หน้า 888)

“การมองดูพระลักษณะของพระองค์ที่เป็นพระเจ้าสูงสุดเพียงองค์เดียว” *เกี่ยวกับคุณธรรม*, XXVII (162) (หน้า 893)

“พระผู้สร้างที่แท้จริงองค์เดียวของทั้งโลก” *คำถามและคำตอบเกี่ยวกับปฐมกาล*,³⁰ I (34) (หน้า 1082)

“ไม่มีสิ่งใดดำรงอยู่ใด ๆ จะเทียบเท่ากับการถวายเกียรติแด่พระเจ้า แต่พระองค์ทรงเป็นผู้ปกครอง และเจ้าผู้ครอง และกษัตริย์องค์เดียว” *เรื่องราวเกี่ยวกับโลก*,³¹ I (หน้า 1132)

²⁷ The Decalogue

²⁸ *The Special Laws*

²⁹ *On the Life of Moses*

³⁰ *Questions and Answers on Genesis*

³¹ *A Treatise Concerning the World*

“ผู้เดียวที่เป็นต้นเหตุแห่งสิ่งทั้งหลาย, พระเจ้าที่ไม่ได้ถูกสร้าง, พระผู้สร้างแห่งจักรวาล” *เรื่องราวเกี่ยวกับโลก, I* (หน้า 1132)

“พระเจ้าทรงเป็นทั้งพระบิดา และพระผู้สร้าง และเจ้าผู้ครอง ตามความเป็นจริงและความจริงของทุกสิ่งที่อยู่ในสวรรค์และในโลกทั้งโลก” *เรื่องราวเกี่ยวกับโลก, VII* (หน้า 1136)

2. พระวาจาของพระเจ้าในคำสอนของไฟโล

“เพราะท่านจะพบว่าพระเจ้าทรงเป็นต้นเหตุของมัน [โลก] ที่พระองค์ทรงสร้างมันขึ้นมา เพราะปัจจัยสำคัญ มีสี่องค์ประกอบ ที่มีพระวาจาของพระเจ้าเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสร้าง และท่านจะพบว่าสิ่งที่ถูกสร้าง แสดงให้เห็นถึงความดีของพระผู้สร้าง” *เรื่องคาอินและการเกิดของเขา, ตอนที่ 2, XXXV* (127) (หน้า 134)

“บทบัญญัติเรียกหาถ้อยคำและเหตุผลของพระเจ้า เพราะมีคำเขียนไว้ว่า ‘เจ้าอย่าหันเหไปจากพระวาจาซึ่งเราบัญชาเจ้าในวันนี้ ไม่หันไปทางขวามือหรือทางซ้าย’ เพื่อให้เห็นประจักษ์ชัดที่สุดว่าพระวาจาของเจ้านั้นเหมือนกับทางหลวง” *เกี่ยวกับลูกหลานของคาอินและการถูกเนรเทศของเขา, XXX* (102) (หน้า 197)

“ในทุกกรณีนั้น พระเจ้าได้ถูกแสดงให้เห็นในพระคัมภีร์อีกตอนหนึ่งว่า ‘อับราฮัมรักษามอบบัญญัติทั้งหมดของเรา’ [ปฐมกาล 26:5] และบทบัญญัติก็ไม่ใช่อะไรอื่น แต่เป็นพระวาจาของพระเจ้าที่กำชับให้รู้ว่าอะไรถูกและห้ามในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ดังที่เขาเป็นพยานเมื่อเขากล่าวว่า ‘เขาได้รับบทบัญญัติจากพระวาจาของพระองค์’ [เฉลยธรรมบัญญัติ 33:4] ดังนั้น ถ้าพระดำรัสของพระเจ้าคือบทบัญญัติ และถ้าคนชอบธรรมทำตามบทบัญญัติแล้ว แน่แน่นอนทีเดียวว่า เขาก็กระทำตามพระวาจาของพระเจ้าด้วย” *การย้ายถิ่นฐานของอับราฮัม, XXIII* (130) (357)

[หมายเหตุ: ไฟโลเทียบ “บทบัญญัติ” = “พระวาจาของพระเจ้า” = “พระดำรัสของพระเจ้า” ไม่มีข้อเสนอแนะใดๆ ว่าคำกล่าวเหล่านี้เป็นบุคคลที่เป็นพระเจ้าหรือมีตัวตน]

“พลังอำนาจของพระองค์ผู้ทรงเปล่งถ้อยคำ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่สุดของพลังสร้างสรรค์ของพระองค์ ตามที่พระผู้สร้างได้ทรงสร้างโลกด้วยพระดำรัส” *การหนีและการค้นหา, XVIII* (95) (หน้า 438)

“เพราะมีข้อความตอนหนึ่งในพระวาจาของพระเจ้า [เลวีนิติ 26:3] ว่า สำหรับผู้ที่ปฏิบัติตามคำบัญชาอันศักดิ์สิทธิ์ของพระเจ้า ฟ้าสวรรค์จะโปรยฝนลงมาตามฤดูกาล และแผ่นดินก็จะเกิดพืชผลทุกชนิดอย่างอุดมสมบูรณ์” *เกี่ยวกับรางวัลและการลงโทษ,*³² *XVII* (101) (หน้า 885)

“ดังที่พระเจ้าผู้ไม่ได้ถูกสร้าง ทรงเหนือกว่าสิ่งที่ทรงสร้างทั้งหมด ดังนั้นพระดำรัสของพระเจ้าผู้ไม่ได้ถูกสร้างก็ไปเร็วกว่าถ้อยคำในการสร้างเช่นกัน และดำเนินการด้วยความฉับไวยิ่งในหมู่เมฆ ในเรื่องพระเจ้า

³² On Rewards and Punishments

ตรัสอย่างเปิดเผยว่า ‘บัดนี้เจ้าจะเห็น เพราะคำของเราจะไล่ตามทันเจ้า’ [กัณดารวิถี 11:23, LXX] *เกี่ยวกับ การเกิดของอาเบลและการถวายเครื่องบูชาของเขาและของคาอินพี่ชายของเขา,*³³ XVIII (66) (หน้า 147)

“เพราะคนที่เงยหน้าขึ้นมองฟ้าสวรรค์ มองดูมานา พระคำของพระเจ้าจากสวรรค์ อาหารที่ไม่เน่าเปื่อยของ จิตวิญญาณ ซึ่งเป็นอาหารแห่งการไคร์ครวญ แต่คนอื่นๆ จับจ้องอยู่ที่กระเทียมและหัวหอม อาหารที่ทำให้ตา เจ็บปวด และทำให้มีปัญหาในการมองเห็นและทำให้มนุษย์ทั้งหลายต้องกระพริบตา” *ใครคือผู้สืบมรดก สรรพสิ่งแห่งสวรรค์?*³⁴ XV (79) (หน้า 378)

“พลังอำนาจแห่งความเมตตาของพระเจ้าเป็นที่คลุมหีบพันธสัญญา และพระองค์เรียกมันว่าพระที่นั่งกรุณา ภาพของพลังอำนาจที่สร้างสรรค์ และภาพของพลังอำนาจของกษัตริย์คือเศวตที่มีปีกซึ่งตั้งอยู่บนนั้น” *เกี่ยวกับการหนีและการค้นหา,* XIX (100) (หน้า 438)

“แต่ถ้อยคำของพระเจ้าซึ่งอยู่เหนือสิ่งเหล่านี้ ไม่ได้ปรากฏให้เห็นเลย เพราะมันไม่เหมือนกับสิ่งใด ๆ ที่อยู่ ภายใต้อการสัมผัสรับรู้ภายนอก แต่ตัวมันเองเป็นพระฉายาของพระเจ้า ที่เก่าแก่ที่สุดในจุดมุ่งหมายทั้งหมด ของปัญญาในทั้งโลก และอยู่ใกล้ชิดที่สุดกับพระเจ้าเพียงองค์เดียวที่ดำรงอยู่จริงโดยไม่มี การแบ่งแยกหรือมี ระยะห่างที่กั้นระหว่างกัน เพราะมีคำกล่าวไว้ว่า ‘เราจะพูดกับเจ้าจากเหนือพระที่นั่ง กรุณาระหว่างกลางเค รุบทั้งสอง’ [อพยพ 25:22] ดังนั้นจะว่าไปแล้ว พระคำก็เหมือนคนขับรถรบแห่งพลังอำนาจ และผู้ที่เปล่งคำ ออกมาก็คือผู้ขับขี่ ผู้ที่นำทางคนขับรถรบให้ดำเนินการโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะตามแนวทางที่ถูกต้องของ จักรวาล” *เกี่ยวกับการหนีและการค้นหา,* XIX (101) (หน้า 438)

“พวกเขาได้ละทิ้งความเชื่อมต่อกันทั้งหมดด้วยความหยิ่ง และเชื่อมต่อกับตัวเองกับการโน้มน้าวตามบัพยอก โดยเลือกที่จะมาเป็นส่วนของฝูงแกะที่อุทิศแด่พระเจ้า ซึ่งมีถ้อยคำของพระเจ้าเป็นผู้นำ ตามที่พระนามของ พระองค์แสดงให้เห็น เพราะมันแสดงให้เห็นถึงการดูแลอภิบาลของพระเจ้า” *เกี่ยวกับการเปลี่ยนชื่อ,*³⁵ XIX (114) (หน้า 464)

“แต่ในขณะที่พระองค์ทรงดูแลฝูงแกะของพระองค์เอง สิ่งดีทุกอย่างจะได้มอบให้กับแกะที่เชื่อฟังในทันที และที่ไม่ขัดขืนพระประสงค์ของพระองค์ และในเพลงสดุดีเราจะพบเพลงที่มีถ้อยคำเหล่านี้ว่า ‘พระเจ้าเป็น พระผู้เลี้ยงของข้าพเจ้า ดังนั้นข้าพเจ้าจะไม่ขาดสิ่งใดเลย’ [สดุดี 23:1]” *เกี่ยวกับการเปลี่ยนชื่อ,* XX (115)

“ดังนั้น ใจที่มีพระผู้เลี้ยงเป็นกษัตริย์ มีพระวณะของพระเจ้าเพื่อเป็นผู้สอน” *เกี่ยวกับการเปลี่ยนชื่อ,* XX (116) (หน้า 464)

“แต่ผู้ที่ประพาศด้วยปัญญาก็กลับมาซึ่งที่เดิม โดยพบว่าส่วนหลักและจุดสิ้นสุดของการลบล้างก็คือถ้อยคำ ของพระเจ้า ซึ่งผู้ที่ยึดแน่นยังไม่บรรลุถึงจุดสูงสุดนั้น ก็จะเข้าไปถึงแก่นแท้ของพระเจ้า แต่จะมองเห็น พระองค์ได้แต่ไกล หรือผมควรจะพูดว่า เขาไม่สามารถแม้แต่จะมองเห็นพระองค์ได้แต่ไกล เขาเพียงแค่ มองเห็นข้อเท็จจริงที่ว่าพระเจ้าทรงอยู่ห่างไกลจากสิ่งมีชีวิตทั้งหมด และความเข้าใจใด ๆ ของเขาก็หายไปไกล

³³ On the Birth of Abel and the Sacrifices Offered by Him and His Brother Cain

³⁴ Who is the Heir of Divine Things?

³⁵ On the Change of Names

มาจากสติปัญญาของมนุษย์ทั้งหมด ...เขามาถึงสถานที่นั้น และเงยหน้าขึ้นมองด้วยตาของเขา เขาเห็นสถานที่ซึ่งเขาได้มา ซึ่งเป็นหนทางที่ไกลมากจากพระเจ้า ผู้ซึ่งไม่อาจถูกเอ่ยชื่อหรือพูดถึงได้ และผู้ที่ไม่สามารถเข้าใจได้ในทุกวิถีทาง” *เกี่ยวกับความฝันว่าพวกเขาเป็นผู้ที่พระเจ้าทรงส่งมา*,³⁶ XI (1.66 และ 1.67) (หน้า 491)

[หมายเหตุ: ตรงนี้ไฟโลกล่าว่า การทำงานของถ้อยคำของพระเจ้า (การเปิดเผยพระองค์เองของพระเจ้า, รูปเหมือนของพระเจ้า) คือการเผยให้เห็นแวบเดียวของพระเจ้าผู้ที่ “อยู่ไกลมาก” ผู้ที่ “อยู่ห่างไกลมากจากสิ่งมีชีวิตทั้งหมด” และ “ผู้ที่ไม่สามารถเข้าใจได้ในทุกวิถีทาง”]

“ถ้อยคำของพระเจ้าเป็นสื่อกลาง... เพราะว่าพระเจ้าไม่ได้ลดตัวลงมาสู่การสัมผัสรับรู้ภายนอก ทรงส่งคำตรัสหรือทูตสวรรค์ของพระองค์เองเพื่อช่วยเหลือผู้ที่รักคุณธรรม แต่ทั้งสองรับใช้เหมือนแพทย์ที่รักษาโรคฝ่ายวิญญาณ และทุ่มเทตนเองที่จะรักษาพวกเขาให้หาย ให้คำแนะนำที่ศักดิ์สิทธิ์เหมือนบทบัญญัติที่ศักดิ์สิทธิ์ และเชิญชวนคนทั้งหลายให้ทำตามคำพร่ำสอนเหล่านั้น และเหมือนกับผู้ฝึก สอนนักมวยปล้ำที่ปลุกฝังความแข็งแรง พลกำลัง และความแข็งแกร่งที่ไม่อาจต้านทานได้ในลูกศิษย์ของพวกเขา ดังนั้นเองจึงสมควรอย่างมากเมื่อเขาได้มาถึงการสัมผัสรับรู้ภายนอก เขาแสดงให้เห็นว่าไม่ได้พบกับพระเจ้าอีกต่อไป แต่เพียงพบถ้อยคำของพระเจ้า” *เกี่ยวกับความฝันว่าพวกเขาเป็นผู้ที่พระเจ้าทรงส่งมา*, XII (1.68 ถึง 1.70) (หน้า 491)

“เพราะดูเหมือนว่า มีสองพระวิหารที่เป็นของพระเจ้า; พระวิหารหนึ่งคือโลกนี้ ซึ่งมหาปุโรหิตเป็นถ้อยคำของพระเจ้า ซึ่งก็คือพระบุตรหัวปีของพระองค์เอง อีกวิหารหนึ่งคือจิตวิญญาณที่สามารถคิดอย่างมีเหตุผล ปุโรหิตซึ่งเป็นมนุษย์ที่แท้จริง...” *เกี่ยวกับความฝันว่าพวกเขาเป็นผู้ที่พระเจ้าทรงส่งมา*, XXXVII (1.215) (หน้า 508)

“และถ้อยคำของพระเจ้านี้ไหลออกมาจากสติปัญญาเหมือนกับแม่น้ำ เหมือนออกมาจากบ่อน้ำพุ เพื่อทำการทตน้ำและให้ปุ๋ยหน่อจากฟ้าและสวรรค์ และปลุกจิตวิญญาณดังกล่าวตั้งคุณธรรมความรัก รวากับว่าสิ่งเหล่านั้นเป็นสรวงสวรรค์” *เกี่ยวกับความฝันว่าพวกเขาเป็นผู้ที่พระเจ้าทรงส่งมา*, XXXVI (2.243) (หน้า 536)

““แม่น้ำของพระเจ้าเต็มไปด้วยน้ำ” [สดุดี 65:10] และมันไม่สมเหตุผลที่จะเรียกชื่อนั้นกับแม่น้ำสายใดๆที่ไหลบนแผ่นดินโลก แต่ดูเหมือนว่าตรงนี้ผู้เขียนสดุดีกำลังพูดถึงถ้อยคำของพระเจ้า...” *เกี่ยวกับความฝันว่าพวกเขาเป็นผู้ที่พระเจ้าทรงส่งมา*, XXXVII (2.245) (หน้า 536)

“เพราะในความจริงที่ติงามนั้น กระแสที่ต่อเนื่องของพระวณะของพระเจ้า ที่ดำเนินไปอย่างไม่หยุดยั้งด้วยความรวดเร็วและความสม่ำเสมอ ก็แพร่กระจายไปทั่วทุกสิ่ง ให้ความสุขกับทุกคน” *เกี่ยวกับความฝันว่าพวกเขาเป็นผู้ที่พระเจ้าทรงส่งมา*, XXXVII (2.247) (หน้า 537)

³⁶ *On Dreams, that They are God-Sent*

3. “พระเจ้าองค์ที่สอง”

“ทำไมเขาจึงพูดเหมือนกับว่าเป็นพระเจ้าอื่น โดยพูดว่าพระองค์ทรงสร้างมนุษย์ตามพระฉายาของพระเจ้า และไม่ใช่พระองค์ทรงสร้างเขาตามพระฉายาของพระองค์เอง? (ปฐมกาล 9:6) ประโยคศักดิ์สิทธิ์นี้เป็นประโยคที่เปล่งออกมาโดยพระเจ้าอย่างเหมาะสมมากและไม่มีเหตุใด ๆ เพราะไม่มีสิ่งที่จะต้องตายใด ๆ จะสามารถถูกสร้างขึ้นให้เหมือนกับพระบิดาผู้สูงสุดของจักรวาลได้ มีแต่ตามรูปแบบของพระเจ้าองค์ที่สอง ผู้เป็นพระวาทะของพระเจ้าผู้สูงสุด; เนื่องจากเป็นสิ่งที่เหมาะสมที่จิตวิญญาณที่สามารถคิดอย่างมีเหตุผลของมนุษย์นี้ควรมีลักษณะของพระวาทะของพระเจ้า เนื่องจากในพระวาทะแรกของพระองค์นั้น พระเจ้าทรงอยู่เหนือสภาวะที่มีเหตุผลที่เป็นไปได้มากที่สุด แต่พระองค์ผู้ทรงเหนือกว่าพระวาทะก็อยู่ในอันดับที่ต่ำกว่า และเป็นเอกเทศที่สุด แล้วสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นจะสามารถแสดงความเหมือนกันพระองค์ให้เห็นได้ในตัวเขาเองได้อย่างไร?” *คำถามและคำตอบเกี่ยวกับปฐมกาล, II (62) (หน้า 1095)*

หมายเหตุ: ไฟโลกำลังบอกวามมนุษย์คือพระฉายาของพระฉายาของ “รูปแบบ” หรือ “ลักษณะ” นั่นคือ พระฉายาของถ้อยคำของพระเจ้า จงเปรียบเทียบ:

“และเหตุผลที่มองไม่เห็นของพระเจ้า ที่จะเข้าใจได้ก็ด้วยสติปัญญาเท่านั้น เขาเรียกว่าพระฉายาของพระเจ้า และพระฉายาของพระฉายานี้ก็คือความสว่างนั้น ที่จะเข้าใจได้ด้วยสติปัญญาเท่านั้น ซึ่งเป็นพระฉายาของเหตุผลของพระเจ้า...” *เกี่ยวกับการทรงสร้าง,³⁷ VIII (30) (หน้า 20)*

“ถ้อยคำของพระเจ้าเต็มไปด้วยคำสั่งสอน และเป็นแพทย์ของความเจ็บป่วยทางจิตวิญญาณ” *คำถามและคำตอบเกี่ยวกับปฐมกาล, III (28) (หน้า 1116)*

“พระเจ้าทรงเติมพระทัยที่จะทำสิ่งดี ไม่เฉพาะแต่กับคนที่มีคุณธรรม แต่พระองค์ทรงปรารถนาให้ถ้อยคำของพระเจ้าควรกำกับดูแลไม่เพียงแต่จิตวิญญาณของเขาเท่านั้น แต่ร่างกายของเขาด้วย เหมือนว่าถ้อยคำของพระเจ้าได้มาเป็นแพทย์ให้” *คำถามและคำตอบเกี่ยวกับปฐมกาล, III (51) (หน้า 1127)*

³⁷ *On the Creation*